

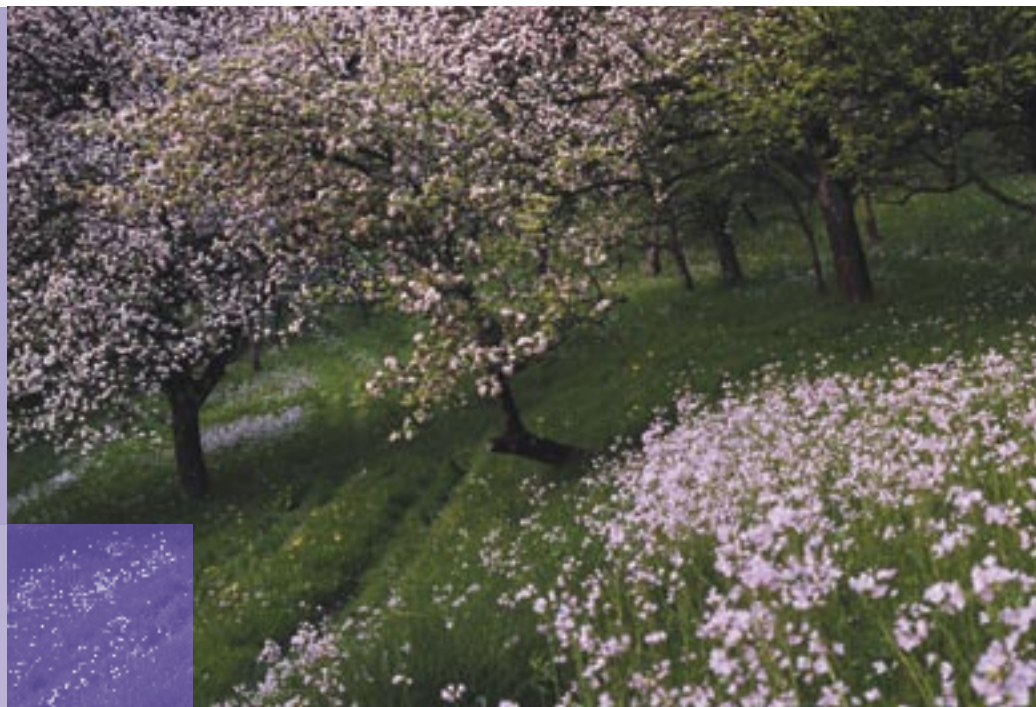
ISBN 92-894-9223-6

9 789289 492232

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η ΚΟΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ

Εκδότης: Eugène Leguen de Lacroix,
Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Γεωργίας
και Αγροτικής Ανάπτυξης
Συντονιστής: Isobel Maltby

Η παρούσα έκδοση δεν απηχεί απαραίτητα τις
επίσημες απόψεις της Επιτροπής.

ISBN 92-894-9223-6

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2005
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή εφόσον
αναφέρεται η πηγή.

Printed in Belgium

ΤΥΠΩΜΕΝΟ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΛΕΥΚΑΣΜΕΝΟ
ΧΩΡΙΣ ΧΛΩΡΙΟ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διατηρεί όλα τα δικαιώματα
των φωτογραφιών εκτός από τις περιπτώσεις όπου
αναγράφεται.

Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά
να βρείτε απαντήσεις στα ερωτήματά σας γύρω από
την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αριθμός κλήσης χωρίς χρέωση: 00 800 67 89 10 11.

Πολλές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι
διαθέσιμες και στο Διαδίκτυο στον εξυπηρετητή
Euroρα (<http://europa.eu.int>).

Πρόλογος

Καταναλωτές και φορολογούμενοι άρχισαν να χάνουν την εμπιστοσύνη τους.

Και έτσι, πριν από μια δεκαετία ξεκίνησε η πορεία προς μια ΚΓΠ φιλική προς το περιβάλλον, συντονισμένη στις ανάγκες και τους κανόνες της αγοράς, που να υποστηρίζει τη βιώσιμη και αποδοτική γεωργία, μακριά από τη λογική στήριξης της υπερπαραγωγής. Μετά τις μεταρρυθμίσεις στα πλαίσια της πρότασης που έμεινε γνωστή ως «Agenda 2000», οι ριζοσπαστικές αλλαγές στην ΚΓΠ το 2003 αποτέλεσαν λογικά το επόμενο βήμα προς μια πολιτική που θα στήριζε όχι απλώς τη γεωργία, αλλά το επίπεδο διαβίωσης των αγροτικών κοινοτήτων στο σύνολό τους.

Κατά τα δέκα τελευταία χρόνια πολύ λίγα έχουν παραμείνει ίδια στην κοινή γεωργική πολιτική της ΕΕ (ΚΓΠ).

Την περίοδο πριν από το 1990 η ΚΓΠ ήταν βασισμένη σε έναν αριθμό βασικών στόχων, κυρίως την επίτευξη αυτάρκειας τροφίμων, ιδιαίτερα μετά τις ελλείψεις που παρατηρήθηκαν αμέσως μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Το αποτέλεσμα ήταν μια άκαμπτη στραμμένη προς την παραγωγή πολιτική επιδοτήσεων που συνεχίστηκε μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του 1990, οπότε και η ΚΓΠ είχε πέσει θύμα της ίδιας της επιτυχίας. Καθώς ο βασικός στόχος αύξησης της παραγωγής τροφίμων είχε επιτευχθεί, έκαναν την εμφάνισή τους δυσάρεστα φαινόμενα, όπως τα βουνά αδιάθετων προϊόντων και οι εμπορικές ανωμαλίες στη διεθνή αγορά, με επιπλέον επιπτώσεις για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Αυτές συνοδεύτηκαν από ανησυχίες για τις επιδράσεις της ΚΓΠ στο περιβάλλον και έμμεσα από απειλές για τη δημόσια υγεία όπως η σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών (ΣΕΒ).

Η σημερινή γεωργική πολιτική είναι σχεδόν αγνώριστη. Η ΚΓΠ όχι μόνο έχει απλουστευθεί συγχωνεύοντας ένα φάσμα διαφορετικών άμεσων ενισχύσεων σε μία ενίσχυση ανά γεωργική εκμετάλλευση, αλλά αποτελεί συγχρόνως και έναν πιο αποδοτικό μηχανισμό, εκπληρώνοντας περισσότερους στόχους με μικρότερες δαπάνες. Μια πολιτική που παλιότερα απαιτούσε τα δύο τρίτα του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ τώρα απορροφά λιγότερο από τον μισό, με προβλεπόμενη μείωση στο ένα τρίτο σε δέκα χρόνια. Και ενώ το κόστος μειώνεται, διευρύνεται συνεχώς το φάσμα της, ιδιαίτερα μετά την εισαγωγή μιας περιεκτικής πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη, που θα στηρίζει τη διαφοροποίηση, αναδιάρθρωση και εξέλιξη των αγροτικών περιοχών και οικονομιών σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

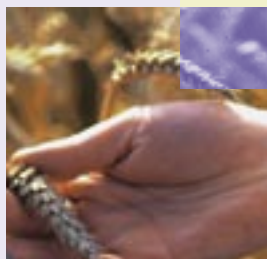
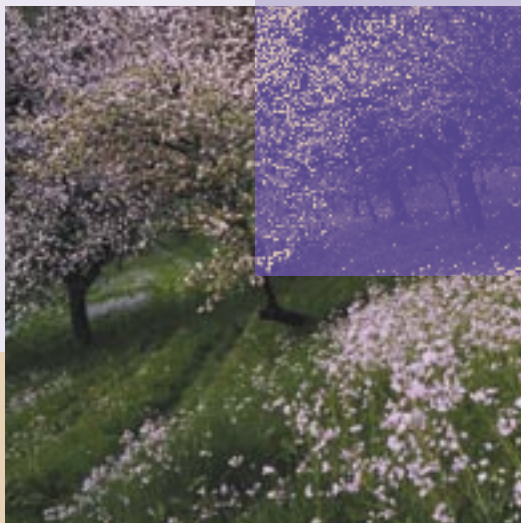
Επιπλέον η στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων έχει προσαρμοστεί στις προτεραιότητες και ανησυχίες

των καταναλωτών. Έχοντας αφήσει πίσω την εποχή όπου οι επιδοτήσεις ήταν συνδεδεμένες με την ποσότητα παραγωγής, η στήριξη της ΚΓΠ έχει τώρα στραφεί προς την επίτευξη στόχων σχετικά με την ποιότητα, το φυσικό περιβάλλον και την ασφάλεια των τροφίμων, σύμφωνα με τις προτεραιότητες των ευρωπαίων πολιτών. Οι αγρότες μας έχουν για άλλη μια φορά την ελευθερία να παράγουν σύμφωνα με τη ζήτηση της αγοράς. Αφαιρώντας τα κίνητρα για υπερπαραγωγή, οι μεταρρυθμίσεις μας έχουν καταφέρει ώστε η ΚΓΠ να έχει λιγότερες στρεβλωτικές επιπτώσεις στο διεθνές εμπόριο και να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών.

Κατά την τελευταία δεκαετία έχουμε παρατηρήσει εάν όχι μια πράσινη επανάσταση τότε σίγουρα μια πράσινη εξέλιξη στη γεωργική πολιτική. Καταναλωτές και φορολογούμενοι έχουν διαφορετικές απαιτήσεις σήμερα από τότε που η ΚΓΠ εφαρμόστηκε για πρώτη φορά. 91% των πολιτών της ΕΕ πιστεύει ότι η εγγύηση της ασφάλειας των τροφίμων αποτελεί μια βασική λειτουργία της κοινής γεωργικής πολιτικής. 89% θεωρεί την προστασία του περιβάλλοντος μια ακόμα βασική υποχρέωση.

Η αναθεωρημένη κοινή γεωργική πολιτική έχει λάβει υπόψη αυτές τις νέες προτεραιότητες, και έχουμε θέσει γερές βάσεις για την προστασία της αγροτικής μας κληρονομιάς, με την παραγωγή προϊόντων που πληρούν τις ανάγκες του πληθυσμού και τη διασφάλιση της θέσης μας στη διεθνή αγορά.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	1
Εισαγωγή	3
1. Ο ρόλος του αγρότη	4
2. Το ιστορικό μιας επιτυχημένης αλλαγής	6
3. Στοιχεία που μας γεμίζουν περηφάνια	8
4. Η ποιότητα είναι το κλειδί της επιτυχίας	12
5. Φροντίδα της υπαίθρου	16
6. Διαφύλαξη της εμπιστοσύνης των πολιτών για την ασφάλεια των τροφίμων	18
7. Στήριξη στις αγροτικές κοινωνίες	20
8. Νέα κράτη μέλη, νέες προκλήσεις	22
9. ΕΕ — Βασικός παράγοντας στο διεθνές εμπόριο γεωργικών προϊόντων	24
10. Πόσο κοστίζει η ΚΓΠ	28
11. Οι ανησυχίες του κόσμου	30
12. ΚΓΠ — Προάγοντας τη βιώσιμη γεωργία σε διεθνές επίπεδο	32
Πώς μπορώ να μάθω περισσότερα για την ΚΓΠ;	33

Εισαγωγή

Η γεωγραφία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είναι κυρίως αγροτική και έχει διαμορφωθεί από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Οι αγροτικές περιοχές διαφέρουν βάσει της ποικιλομορφίας του φυσικού περιβάλλοντος και έχουν διαμορφωθεί μέσα από διαφορετικές μορφές γεωργίας και δασοκομίας καθώς και από τις βιομηχανίες και τις τεχνικές που σχετίζονται με αυτές.

Το φυλλάδιο αυτό έχει στόχο να εξηγήσει τι είναι η ΚΓΠ, γιατί υπάρχει, τι κοστίζει και πώς έχει εξελιχθεί. Πάνω απ' όλα εξηγεί πώς η ΚΓΠ σήμερα ανταποκρίνεται στις ανάγκες τόσο των παραγωγών όσο και της κοινωνίας στο σύνολό της.

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Η γεωργία και η δασοκομία παίζουν κύριο ρόλο στην οικονομική ζωή των αγροτικών περιοχών καθώς και στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Παρόλο που η γεωργία είναι σήμερα λιγότερο σημαντική στην οικονομική ζωή των αγροτικών περιοχών, παραμένει κρίσιμος παράγοντας οικονομικής ανάπτυξης και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Η γεωργία της ΕΕ δεν είναι τόσο μονοδιάστατη όσο πιθανώς πιστεύουν κάποιοι. Στην πραγματικότητα οι αγρότες εκτελούν διάφορες δραστηριότητες, από την παραγωγή τροφίμων και ινών μέχρι τη διαχείριση της υπαίθρου, την προστασία της φύσης και τον τουρισμό. Η γεωργία έχει λοιπόν πολλαπλούς ρόλους.

- Η Ευρώπη διατηρεί έναν σύγχρονο και ανταγωνιστικό γεωργικό τομέα, με ηγετική θέση σε διεθνές επίπεδο ως βασικός εξαγωγέας αλλά και ως ο μεγαλύτερος εισαγωγέας τροφίμων παγκοσμίως, κυρίως από αναπτυσσόμενες χώρες.
- Η Ευρώπη έχει έναν βιώσιμο και αποδοτικό γεωργικό τομέα, με ασφαλείς, καθαρές, φιλικές προς το περιβάλλον παραγωγικές μεθόδους, παρέχοντας ποιοτικά προϊόντα που καλύπτουν τις απαιτήσεις των καταναλωτών.
- Ο ευρωπαϊκός γεωργικός τομέας υπηρετεί τα συμφέροντα των αγροτικών κοινωνιών, αντανακλώντας την πλούσια παράδοσή τους και την ποικιλομορφία τους. Ο ρόλος της γεωργίας δεν είναι απλώς η παραγωγή τροφίμων αλλά και η εξασφάλιση της επιβίωσης της υπαίθρου ως τόπου κατοικίας, εργασίας και τουρισμού.
- Η γεωργική πολιτική της Ευρώπης καθορίζεται σε επίπεδο ΕΕ από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών και τίθεται σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη. Περιλαμβάνει τη στήριξη του αγροτικού εισοδήματος και την προώθηση της παραγωγής υψηλής ποιότητας προϊόντων που ικανοποιούν τη ζήτηση της αγοράς καθώς και την ανάπτυξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε αρμονία με το περιβάλλον.

1. Ο ρόλος του αγρότη

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι αγρότες είναι και επιχειρηματίες, και ενάντια στην κοινή αντίληψη η γεωργία δεν δίνει λεφτά με το τσουβάλι. Τα κέρδη που αποφέρει η γεωργία είναι χαμηλά. Οι αγρότες δουλεύουν σκληρά για σχετικά χαμηλές απολαβές — για πολλούς είναι μια 24ωρη εργασία, εφτά μέρες την εβδομάδα. Εάν η επιχείρηση δεν είναι επικερδής, οι υπάρχοντες αγρότες θα τερματίσουν τις δραστηριότητές τους και οι νέοι θα στραφούν μακριά από τη γεωργία, με αποτέλεσμα τη μακροπρόθεσμη παρακμή του κλάδου και των αγροτικών περιοχών.

Η κύρια απασχόληση των αγροτών είναι η παραγωγή τροφίμων. Χρησιμοποιούν πατροπαράδοτες μεθόδους που έχουν συνδυαστεί με την επιστημονική πρόοδο και την τεχνολογία με σκοπό να παρέχουν κατάλληλα τρόφιμα σε λογικές τιμές. Αυτό περιλαμβάνει το συνδυασμό παραδοσιακών δεξιοτήτων και γνώσης (π.χ. επιστήμη, τεχνικές ζωικής παραγωγής, μηχανήματα)

Η γεωργία δεν περιορίζεται στην παραγωγή φρούτων, λαχανικών και ζωικών προϊόντων προς κατανάλωση. Η πολυπλοκότητα της εργασίας απαιτεί ενασχόληση των αγροτών με διάφορες δραστηριότητες. Για τους περισσότερους είναι τρόπος ζωής.

μαζί με τεχνογνωσία και ικανότητες μάρκετινγκ. Οι αγρότες αυξάνουν συνεχώς τη χρήση υπολογιστών για να στηρίξουν την παραγωγή και την προώθηση των προϊόντων τους. Σε αυτές τις δραστηριότητες πρέπει να προστεθεί η διαχείριση της γης και του περιβάλλοντος. Πρόσφατα, οι αγρότες έχουν προσθέσει την ασφάλεια των τροφίμων σε μια λίστα υποχρεώσεων που περιελάμβανε ήδη την ανάγκη γνώσεων γύρω από την

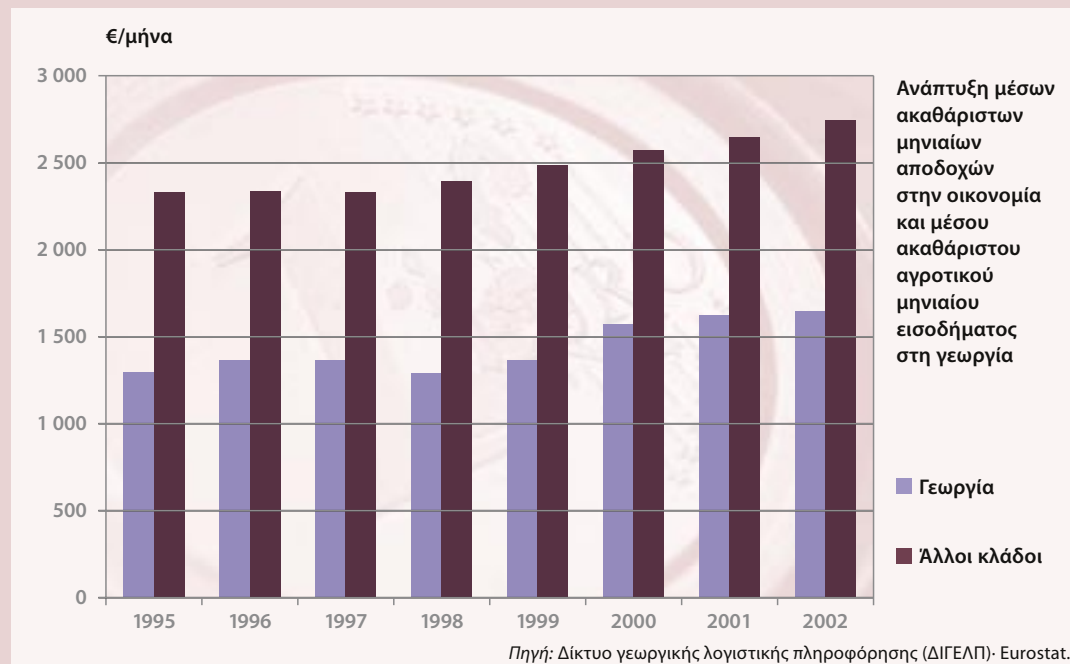
υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων. Είναι αμφίβολο εάν οποιαδήποτε άλλη εργασία απαιτεί τόσο ευρείες γνώσεις.

Οι περισσότερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις αποτελούν μικρές, συνήθως οικογενειακές επιχειρήσεις. Συγχρόνως αποτελούν τους κύριους τοπικούς εργοδότες και είναι οι βασικοί παράγοντες του αγροτικού κόσμου.

Οι αγρότες έχουν θετικό ρόλο στην προστασία του περιβάλλοντος και της υπαίθρου, καθώς εργάζονται για ένα ασφαλές και επικερδές μέλλον για αυτούς και τις οικογένειές τους.

Οι αγρότες δεν δουλεύουν μόνοι. Είναι ο πρώτος κρίκος στην τροφική αλυσίδα, επεξεργαζόμενοι την παραγωγή τους μόνοι κάποιες φορές, αλλά συνήθως πουλώντας την σε άλλους για τελική επεξεργασία σε καταναλωτικά προϊόντα.

ΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΥ ΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

2. Το ιστορικό μιας επιτυχημένης αλλαγής

Σύμφωνα με την αντίληψη που επικρατεί, η ΚΓΠ είναι μια μονολιθική, αμετάβλητη πολιτική που δημιουργήθηκε για να αντλήσει επιπλέον πόρους από τους φορολογούμενους έτσι ώστε να επιβραβεύσει μια μικρή ομάδα ανθρώπων που έχουν το προνόμιο να ζουν μακριά από τις πόλεις. Στην πραγματικότητα, η ΚΓΠ είχε και έχει σαφείς λόγους ύπαρξης. Και έχει εξελιχθεί έτσι ώστε να αντανakλά τις ανάγκες της κοινωνίας και όχι τις απαιτήσεις των παραγωγών. Η σημερινή ΚΓΠ είναι πολύ διαφορετική από αυτήν της δεκαετίας του 1960.

Η ΑΡΧΙΚΗ ΚΓΠ

Οι ρίζες της ΚΓΠ βρίσκονται στη Δυτική Ευρώπη του 1950 με τις κατεστραμμένες από τον πόλεμο κοινωνίες. Η γεωργία ήταν ανήμπορη να εξασφαλίσει σταθερή παροχή τροφίμων, και η πρώτη ΚΓΠ έθεσε ως στόχο τη βελτίωση της παραγωγικότητας στην τροφική αλυσίδα, ώστε οι καταναλωτές να έχουν συνεχή και αδιάκοπη πρόσβαση σε φτηνά τρόφιμα. Στόχο της ΚΓΠ αποτέλεσε και ένας βιώσιμος γεωργικός κλάδος για την ΕΕ. Η ΚΓΠ πρόσφερε επιδοτήσεις και εγγυημένες τιμές στους αγρότες, παρέχοντας έτσι κίνητρα για παραγωγή. Οικονομική βοήθεια δόθηκε για την αναδιάρθρωση της γεωργίας μέσα από επενδύσεις που στόχευαν στην ανάπτυξη των εκμεταλλεύσεων και στην τεχνολογική, κοινωνική και οικονομική τους προσαρμογή στα δεδομένα κάθε εποχής.

Παρόλο που η ΚΓΠ ήταν επιτυχής ως προς την επίτευξη της αυτάρκειας παραγωγής, στη δεκαετία του 1980 η ΕΕ καλούνταν να αντιμετωπίσει συνεχώς τεράστια πλεονάσματα σε όλα τα βασικά αγροτικά προϊόντα, μερικά από τα οποία εξαγόταν (με τη βοήθεια επιδοτήσεων) και άλλα αποθηκεύονταν ή καταστρέφονταν εντός της ΕΕ. Αυτά τα μέτρα επέφεραν

πολύ μεγάλο βάρος στον προϋπολογισμό, στρέβλωναν ορισμένες διεθνείς αγορές, δεν ωφελούσαν πάντα τους αγρότες και ήταν μη αρεστά στους καταναλωτές και τους φορολογούμενους. Την ίδια στιγμή η κοινωνία ανησυχούσε ιδιαίτερα για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα της γεωργίας, με τη σύνοδο κορυφής για τη Γη στο Ρίο (!) να αποτελεί ορόσημο κατά τις αρχές της δεκαετίας του 1990.

Η ΚΓΠ έπρεπε να αλλάξει... και άλλαξε!

Η ΚΓΠ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Η ΚΓΠ δέχτηκε πολλές σημαντικές αλλαγές κατά τη δεκαετία του 1990. Τα όρια που τέθηκαν στην παραγωγή βοήθησαν στη μείωση των πλεονασμάτων, και δόθηκε νέα έμφαση σε γεωργικές μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον. Παρόλο που συνεχιζόταν η άμεση στήριξη του αγροτικού εισοδήματος, οι αγρότες άρχισαν να στρέφονται στην αγορά και να ανταποκρίνονται στις νέες προτεραιότητες των πολιτών.

Αυτή η αλλαγή προτεραιοτήτων περιελάμβανε ένα σημαντικό νέο στοιχείο — μια πολιτική αγροτικής ανάπτυξης η οποία στηρίζει την αναδιάρθρωση των αγροτικών περιοχών, τη βελτίωση των μεθόδων πώλησης και προώθησης προϊόντων καθώς και ένα πλήθος νέων πρωτοβουλιών. Τέθηκε πλαφόν στον προϋπολογισμό, καθησυχάζοντας έτσι τους φορολογούμενους ότι οι δαπάνες της ΚΓΠ δεν θα ξέφευγαν από τον έλεγχο. Το 2003 συμφωνήθηκε ακόμα μία θεμελιώδης μεταρρύθμιση.

Οι αγρότες δεν πληρώνονται πια για να παράγουν μόνο τρόφιμα. Η ΚΓΠ του σήμερα κατευθύνεται από τη ζήτηση της αγοράς. Λαμβάνει πλήρως υπόψη τις ανησυχίες των καταναλωτών και των φορολογουμένων, ενώ παρέχει στους αγρότες της ΕΕ την ελευθερία να παράγουν σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς. Στο μέλλον, το κύριο μέρος των ενισχύσεων που θα λαμβάνουν οι αγρότες θα είναι ανεξάρτητο από το είδος και την ποσότητα της παραγωγής. Παλιότερα, όσο μεγαλύτερη ήταν η παραγωγή τόσο υψηλότερο το ποσό της

επιδότησης. Σύμφωνα με το νέο σύστημα, οι αγρότες εξακολουθούν να λαμβάνουν άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις για να εξασφαλιστεί η σταθερότητα του εισοδήματός τους, όμως οι ενισχύσεις δεν είναι πλέον συνδεδεμένες με την παραγωγή. Συγχρόνως, οι αγρότες πρέπει να τηρούν συγκεκριμένα πρότυπα για την προστασία του περιβάλλοντος, την ασφάλεια των τροφίμων και την καλή μεταχείριση των ζώων. Όσοι δεν τηρούν τα πρότυπα αυτά θα αντιμετωπίζουν μειώσεις των άμεσων κοινοτικών ενισχύσεων, κατάσταση γνωστή ως «πολλαπλή συμμόρφωση» (cross-compliance). Η αποκοπή του δεσμού μεταξύ παραγωγής και ενισχύσεων (γνωστή ως «αποσύνδεση», decoupling) θα καταστήσει τους αγρότες πιο ανταγωνιστικούς. Θα είναι ελεύθεροι να καλλιεργούν ό,τι είναι πιο επικερδές για αυτούς καθώς θα συνεχίζουν να λαμβάνουν σταθερά εισοδήματα.

Αυτές οι μεταρρυθμίσεις έχουν προσδώσει ένα διαφορετικό πρόσωπο στην ΚΓΠ, τονίζοντας την αξία της για όλη την κοινωνία.

(!) Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (UNCED), Ρίο ντε Τζανέιρο, 3-14 Ιουνίου 1992.

3. Στοιχεία που μας γεμίζουν περηφάνια

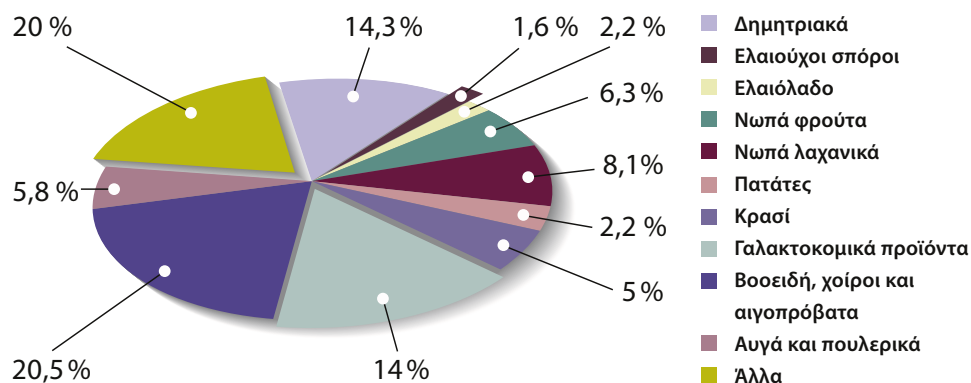
Βελτιώσεις στην αποδοτικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε συνδυασμό με τα κίνητρα που πρόσφερε η ΚΓΠ οδήγησαν σε σημαντική αύξηση της παραγωγής τροφίμων από τη δεκαετία του 1960 και μετά. Υπήρξαν τεράστιες βελτιώσεις στα επίπεδα παραγωγής και αυτάρκειας. Συγχρόνως, τα εισοδήματα των αγροτών αυξήθηκαν, καθώς ορισμένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις μεγάλωσαν μέσα από συγχωνεύσεις και την αποχώρηση ορισμένων αγροτών από τον κλάδο.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕ ΣΧΕΔΟΝ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

Η γεωγραφία της και το κλίμα επιτρέπουν στην Ευρώπη να παράγει σχεδόν όλα τα γεωργικά προϊόντα. Για αρκετά, όπως το ελαιόλαδο, κρέατα, κρασιά, ούισκι και άλλα οινόπνευματώδη, η Ευρώπη θεωρείται ως παγκόσμιος ηγέτης. Παρ' όλα αυτά, η ΕΕ παραμένει και ένας πολύ σημαντικός εισαγωγέας διαφόρων προϊόντων.

Τα φυσικά αυτά πλεονεκτήματα μαζί με τα οφέλη της ΚΓΠ οδήγησαν σε ταχείες βελτιώσεις στην παραγωγικότητα, υψηλότερα επίπεδα παραγωγής,

Κύρια γεωργικά προϊόντα της ΕΕ (% μερίδιο παραγωγής σε αξία — 2002)

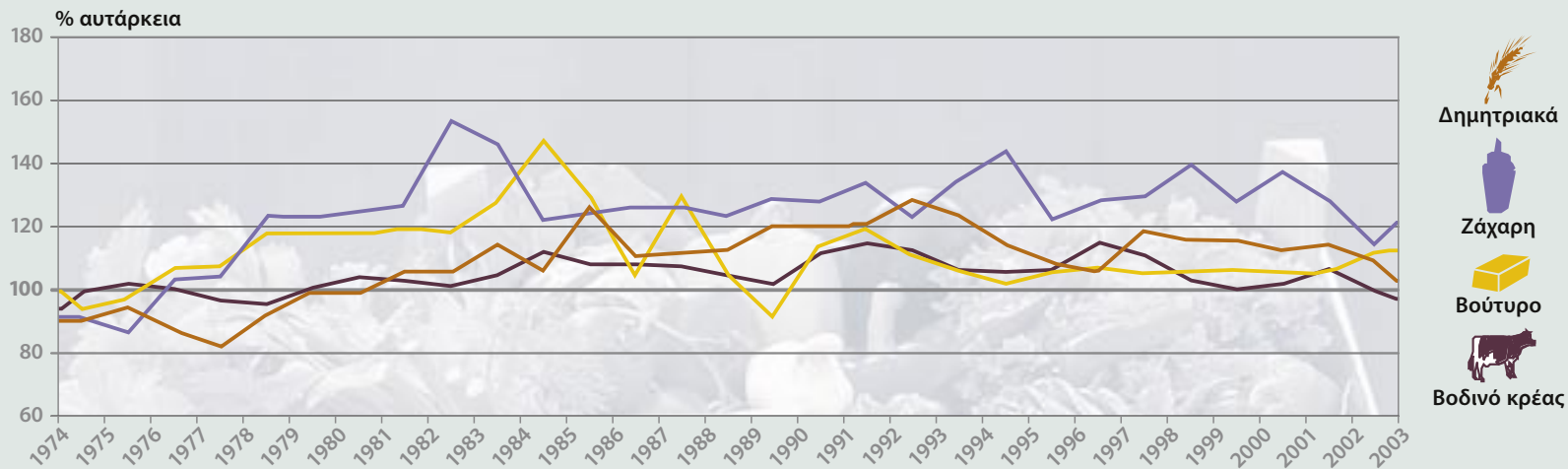
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ασφάλεια εφοδιασμού για τα περισσότερα προϊόντα και τελικά σε πλεονάσματα σε πολλά γεωργικά προϊόντα.

Τα πλεονάσματα έπρεπε να αποσύρονται από την αγορά για να αποφευχθεί η κατάρρευση των τιμών. Αυτό επιτεύχθηκε είτε με την επιδότηση της

ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΥΤΑΡΚΕΙΑΣ ΣΕ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ, ΖΑΧΑΡΗ, ΒΟΥΤΥΡΟ ΚΑΙ ΒΟΔΙΝΟ ΚΡΕΑΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Eurostat.

αποθήκευσης των προϊόντων (σύστημα δημόσιας παρέμβασης) ή μέσω επιδοτούμενων εξαγωγών σε τρίτες χώρες.

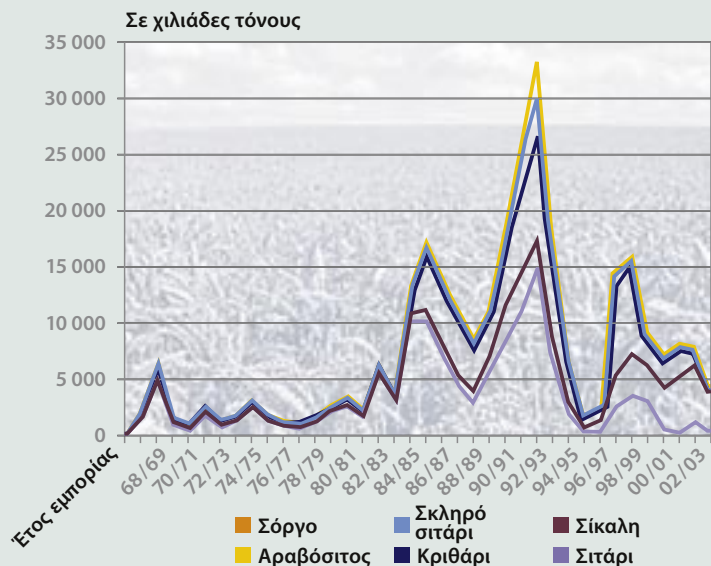
Κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του 1980 και 1990 η ΕΕ εισήγαγε νέα μέτρα σε μια προσπάθεια μείωσης των πλεονασμάτων. Εφαρμόστηκαν αρκετά μέτρα

(στην αρχή προαιρετική, στη συνέχεια υποχρεωτική παύση καλλιέργειας, όπου αγρότες άφηναν κομμάτι της γης τους ακαλλιεργητή)· σταθερές ποσοτώσεις παραγωγής γάλακτος, με πρόστιμα για τις υπερβάσεις, και όρια στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις και στον αριθμό ζώων για τα οποία οι αγρότες μπορούσαν να διεκδικήσουν ενισχύσεις. Σταδιακά οι πολιτικές αυτές

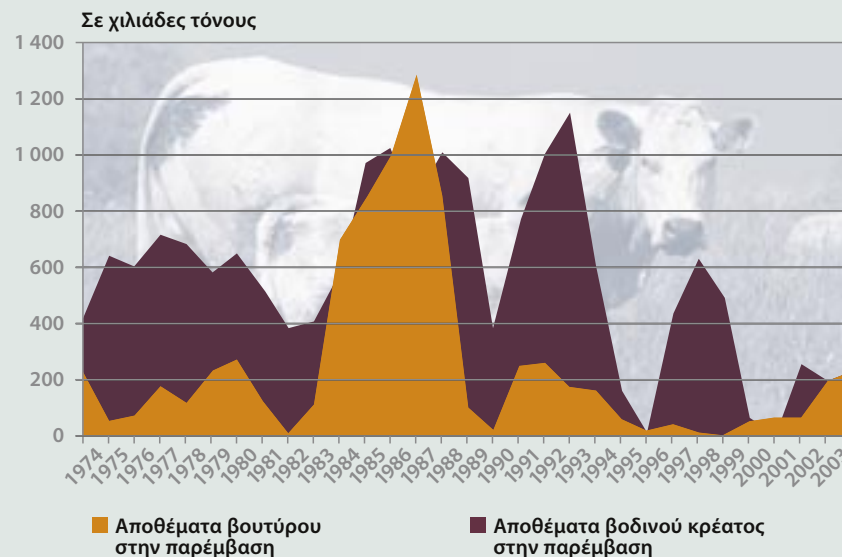
έφεραν αποτελέσματα και η πλεονάζουσα παραγωγή μειώθηκε. Οι μεταρρυθμίσεις της ΚΓΠ, που εν μέρει ήρθαν ως αποτέλεσμα της συμφωνίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) του 1995, ελάττωσαν τη δυνατότητα της ΕΕ να χρησιμοποιεί εξαγωγικές επιδοτήσεις (δηλαδή να αποζημιώνει εξαγωγές που εξάγουν προϊόντα σε τιμές διεθνών αγορών

«ΒΟΥΝΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΛΕΟΝ

Εξέλιξη δημόσιων αποθεμάτων δημητριακών (αποθέματα παρέμβασης)

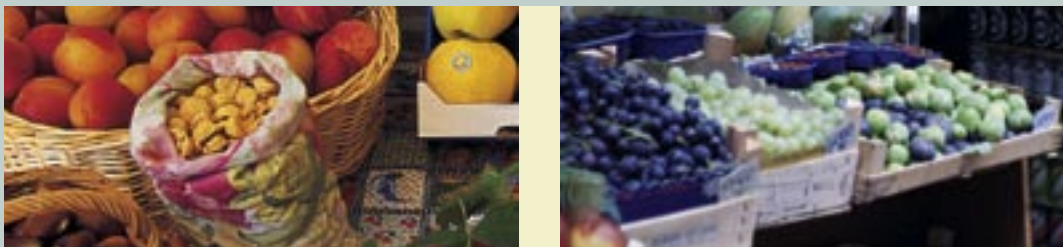

Εξέλιξη δημόσιων αποθεμάτων για βούτυρο και βοδινό κρέας (αποθέματα παρέμβασης)

Πηγή (και για τα δύο γραφήματα): Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

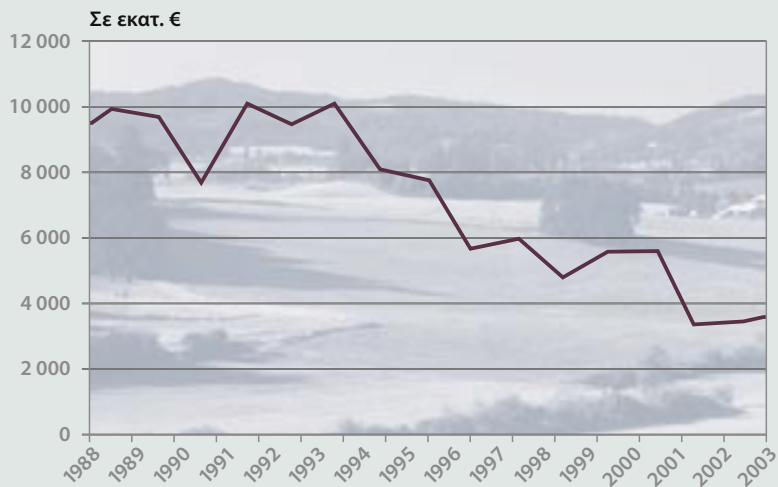
χαμηλότερες από αυτές της ΕΕ). Ως αποτέλεσμα αυτών των πολιτικών η ΕΕ μείωσε την παροχή εξαγωγικών επιδοτήσεων, ενώ διατήρησε ή και αύξησε το επίπεδο των γεωργικών της εξαγωγών.

© PhotoDisc

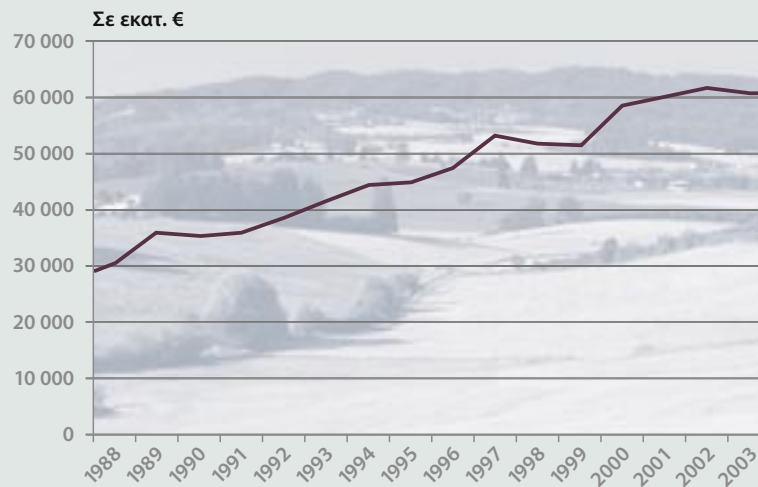
Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ, ΑΛΛΑ Η ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ

Δαπάνες προϋπολογισμού για επιστροφές κατά την εξαγωγή (*)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εξαγωγές γεωργικών προϊόντων (*)

(*) ΕΕ-12: 1988-1994/ΕΕ-15: από 1995.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Eurostat.

4. Η ποιότητα είναι το κλειδί της επιτυχίας

Η Ευρώπη είναι γνωστή για την πολυμορφία της γεωργικής της δραστηριότητας (και των προϊόντων της) που έχει τις ρίζες της στο φυσικό περιβάλλον καθώς και στις παραδοσιακές γεωργικές μεθόδους. Μαζί με την καλή κουζίνα, το φαγητό και το ποτό παίζουν σημαντικό ρόλο στην πολιτιστική ταυτότητα των λαών και των χωρών της Ευρώπης. Η υψηλή ποιότητα αποτελεί το βασικό πλεονέκτημα του γεωργικού κλάδου της ΕΕ.

ΠΩΣ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ Η ΕΕ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ;

Η Ευρώπη αποτελείται από πολλές περιοχές. Οι συνθήκες γεωργικής παραγωγής ποικίλλουν, και διαφορετικές περιοχές έχουν συγκεκριμένες γεωργικές μεθόδους και μαγειρικές παραδόσεις. Καταναλωτές εντός και εκτός της Ευρώπης δείχνουν αυξημένο ενδιαφέρον στις ιδιότητες και την ποιότητα των τροφίμων αυτών. Η ΕΕ παίζει μεγάλο ρόλο στη βελτίωση της ποιότητας των κλάδων αυτών.

Η ΕΕ διασφαλίζει την ποιότητα των τροφίμων με πολλούς τρόπους, όπως με μέτρα για τη βελτίωση της υγιεινής και της ασφάλειας των τροφίμων, σαφείς κανόνες για εμπορικά σήματα και ετικέτες (labelling), κανονισμούς για την ευζωία και υγεία ζώων και φυτών, έλεγχο εντομοκτόνων και πρόσθετων στοιχείων στα τρόφιμα και μέσω πληροφοριών για τη θρεπτική αξία των τροφών. Η προσέγγιση της ΕΕ περιλαμβάνει

αυστηρά συστήματα ελέγχου και παρακολούθησης καθώς και την ουσιαστική λειτουργία της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς.

ΜΙΑ ΣΥΝΕΧΗΣ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

Όλο και περισσότεροι καταναλωτές είναι πρόθυμοι να πληρώσουν για εγγυημένη ποιότητα, εάν πραγματικά λαμβάνουν πρόσθετη αξία από τα αγαθά που αγοράζουν. Στην ενιαία αγορά της ΕΕ των 454 εκατ. καταναλωτών, η ΚΓΠ εξασφαλίζει ότι τα αυθεντικά προϊόντα γίνονται εύκολα αναγνωρίσιμα και οι καταναλωτές δεν παραπλανώνται από απομιμήσεις. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν συγκεκριμένα μέτρα μέσω της ΚΓΠ, όπως οικονομικά κίνητρα, για να ενθαρρύνουν τους αγρότες να λαμβάνουν μέρος σε εθνικά και κοινοτικά προγράμματα με σκοπό να βελτιώσουν και να διασφαλίσουν την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων.

Οι προσπάθειες να βελτιωθεί η ποιότητα των τροφίμων αποτελούσαν πάντα μέρος της ΚΓΠ, ξεκινώντας από την ανάπτυξη κανόνων επίσημησης για την ποιότητα του κρασιού στη δεκαετία του 1980 και φτάνοντας μέχρι το ελαιόλαδο, τα φρούτα και τα λαχανικά. Αυτές οι προσπάθειες είναι τώρα κεντρικό κομμάτι της γεωργικής πολιτικής. Σε όλους τους τομείς της ΚΓΠ εντείνονται οι προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας των τροφίμων. Παραδείγματα αποτελούν τα εξής:

- συστήματα αναγνώρισης βοοειδών και κανόνες επίσημησης κρεάτων, με σκοπό να εξακριβώνεται πλήρως το ιστορικό του κρέατος από τη λιανική πώληση μέχρι τη μονάδα καταγωγής·
- οικονομικά κίνητρα σύμφωνα με την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων·
- συγκεκριμένα μέτρα για τη στροφή προς τη βιολογική καλλιέργεια.

ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η εξαιρετική φύση και ποιότητα ορισμένων προϊόντων απορρέει από τον τόπο αλλά και τον τρόπο παραγωγής τους. Οι καταναλωτές και η αγορά έχουν αρχίσει να δείχνουν αυξημένο ενδιαφέρον για τον τόπο προέλευσης των τροφίμων καθώς και για άλλα χαρακτηριστικά τους. Η ΕΕ το αναγνωρίζει αυτό και για αυτόν το λόγο έχει υιοθετήσει τρία «λογότυπα ποιότητας».

Τα λογότυπα **προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης** (ΠΟΠ) και **προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης** (ΠΓΕ) αφορούν γεωργικά προϊόντα ή τρόφιμα με δυνατούς δεσμούς με μια συγκεκριμένη περιοχή. Προϊόν που φέρει το λογότυπο ΠΓΕ έχει ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό ή φήμη που το συνδέουν με μια συγκεκριμένη περιοχή, και τουλάχιστον ένα στάδιο της παραγωγής του διεξάγεται στην περιοχή αυτή. Παραδείγματα αποτελούν «σολομός Clare Island», «Arancia Rossa di Sicilia» και «μπίρα

Dortmunder». Τα μόνα τρόφιμα τα οποία επιτρέπεται να φέρουν τα ονόματα αυτά και το λογότυπο ΠΓΕ είναι ο σολομός από το Clare Island στην Ιρλανδία, σαγκουίνια πορτοκάλια από τη Σικελία και μπίρα από το Dortmund της Γερμανίας, με συγκεκριμένες ποιοτικές προδιαγραφές.

Προϊόν που φέρει το λογότυπο ΠΟΠ έχει χαρακτηριστικά που αποδεδειγμένα μπορούν να αποδοθούν μόνο σε μία συγκεκριμένη τοποθεσία και στις ικανότητες των παραγωγών της περιοχής αυτής με την οποία σχετίζεται. Επομένως για τα προϊόντα ΠΟΠ επιβάλλεται όλα τα στάδια της παραγωγής τους να πραγματοποιούνται στη συγκεκριμένη περιοχή. Παραδείγματα αποτελούν «Huile d'olive de Nyons», «Queijo Serra da Estrella» και «αρνάκι Shetland». Με άλλα λόγια, μόνο το ελαιόλαδο από μια αναγνωρισμένη περιοχή στη Nyons της Γαλλίας, τυρί από μια ορισμένη περιοχή της Serra da Estrella στην Πορτογαλία και αρνάκι από τα νησιά Shetland του Ηνωμένου Βασιλείου, που τηρούν συγκεκριμένα κριτήρια, μπορούν να προσδιοριστούν με αυτή την ονομασία και το λογότυπο.

Το **λογότυπο ειδικό παραδοσιακό προϊόν εγγυημένο** (ΕΠΠΕ) χρησιμοποιείται για προϊόντα με σαφή χαρακτηριστικά που είτε έχουν παραδοσιακά συστατικά ή παρασκευάζονται με παραδοσιακές μεθόδους. Τέτοια προϊόντα είναι το ψωμί «Kalakukko», το «Jamón Serrano» και η μπίρα «Kriek». Αυτά έχουν κατοχυρωθεί από τη Φινλανδία, την Ισπανία και το Βέλγιο αντίστοιχα.

Τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από την προστασία αυτών των ποιοτικών ενδείξεων είναι:

- η εγγύηση για την προέλευση και τον τρόπο παραγωγής·
- σαφή μηνύματα marketing για την προώθηση προϊόντων με υψηλή προστιθέμενη αξία·
- η υποστήριξη αγροτικών επιχειρήσεων που παράγουν υψηλής ποιότητας προϊόντα παρέχοντας προστασία από μιμητές.

Μέχρι τον Ιούλιο του 2004, η ΕΕ είχε καταχωρίσει σχεδόν 700 γεωγραφικές ενδείξεις, ονομασίες προέλευσης και ειδικά εγγυημένα παραδοσιακά προϊόντα. Επίσης περίπου 2 000 γεωγραφικές ενδείξεις για κρασιά και οινοπνευματώδη που προέρχονται από την ΕΕ και από τρίτες χώρες προστατεύονται στην αγορά της ΕΕ.

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Η βιολογική γεωργία αποτελεί μια παραγωγική μέθοδο η οποία διατηρεί τη γονιμότητα και μορφολογία του εδάφους, προωθεί ένα υψηλό επίπεδο ευζωίας για τα ζώα και αποφεύγει συγχρόνως τη χρήση συνθετικών εντομοκτόνων, ζιζανιοκτόνων και χημικών λιπασμάτων, επιταχυντών ανάπτυξης, όπως οι ορμόνες και τα αντιβιοτικά, καθώς και γενετικά τροποποιημένων οργανισμών. Οι αγρότες χρησιμοποιούν τεχνικές που βοηθούν στη διατήρηση των οικοσυστημάτων και στη μείωση της ρύπανσης. Μόνο ένας μικρός αριθμός προσθέτων και βοηθητικών παραγόντων

επιτρέπονται κατά την επεξεργασία των βιολογικών τροφίμων.

Η ΕΕ εγγυάται την αυθεντικότητα των προϊόντων βιολογικής γεωργίας όπου και αν παράγονται και πιστοποιεί ότι τα στοιχεία που αναγράφονται στα προϊόντα αυτά είναι ακριβή. Σύμφωνα με το νόμο η χρήση του όρου «βιολογικός» και των ισοδυνάμων του σε άλλες γλώσσες προορίζεται μόνο για προϊόντα βιολογικής γεωργίας. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται προς τους καταναλωτές η ποιότητα και η αξιοπιστία των βιολογικών προϊόντων που αγοράζουν.

Ο κλάδος της βιολογικής γεωργίας της ΕΕ είναι ταχέως αναπτυσσόμενος. Το 2002 ισοδυναμούσε με 4,4 εκατ. εκτάρια (3,3 % της συνολικής γεωργικής έκτασης) σε 150 000 εκμεταλλεύσεις. Πολλοί αγρότες λαμβάνουν μέρος σε προγράμματα με σκοπό τη μετατροπή των καλλιεργειών τους σε βιολογικές σύμφωνα με την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ.

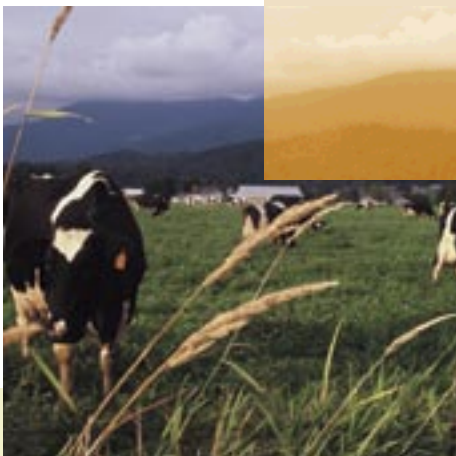
Η αυξανόμενη γνώση των καταναλωτών γύρω από θέματα παραγωγής τροφίμων σε συνδυασμό με ανησυχίες για το περιβάλλον έχουν συμβάλει στην ταχεία εξάπλωση των βιολογικών καλλιεργειών.

Το **βιολογικό λογότυπο** της ΕΕ διατίθεται σε αγρότες και παραγωγούς σε προαιρετική βάση. Η χρήση του υποδηλώνει ότι:

- τουλάχιστον το 95 % των συστατικών του προϊόντος έχει παραχθεί βιολογικά.
- το προϊόν τηρεί όλους τους κανόνες των επίσημων ελέγχων.
- το προϊόν φέρει το όνομα του παραγωγού, του παρασκευαστή ή πωλητή καθώς και το όνομα ή τον κωδικό του ελεγκτικού σώματος.

5. Φροντίδα της υπαίθρου

Η μισή έκταση της ΕΕ καλλιεργείται. Το γεγονός αυτό υπογραμμίζει τη σημασία της γεωργίας για το φυσικό περιβάλλον της ΕΕ. Η γεωργία και η φύση έχουν μια αμφίδρομη επιρροή μεταξύ τους. Η γεωργία έχει συνεισφέρει στη δημιουργία και διατήρηση μιας ποικιλίας πολύτιμων ημιφυσικών οικοτόπων. Σήμερα οι οικοτόποι αυτοί διαμορφώνουν το τοπίο σε όλη την ΕΕ και συντηρούν έναν μεγάλο αριθμό ειδών πανίδας και χλωρίδας.

Η σχέση μεταξύ του πλούτου του φυσικού περιβάλλοντος και των γεωργικών μεθόδων είναι σύνθετη. Ενώ πολλοί οικοτόποι και άγρια είδη στην Ευρώπη διατηρούνται χάρη στην εκτεταμένη γεωργία, οι γεωργικές τεχνικές μπορούν να είναι και επιβλαβείς για το περιβάλλον. Ακατάλληλες γεωργικές μέθοδοι και αλόγιστη εκμετάλλευση της γης έχουν ως αποτέλεσμα τη ρύπανση του εδάφους, νερού και αέρα, κατακερματισμό των οικοτόπων και απώλεια πανίδας και χλωρίδας. Οι πολιτικές της ΕΕ, και κατά κύριο λόγο η ΚΓΠ, στοχεύουν ολοένα και περισσότερο στην αποφυγή της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και εξακολουθούν να υποστηρίζουν το ρόλο των αγροτών στην προστασία της υπαίθρου και του περιβάλλοντος.

Η ένταξη των περιβαλλοντικών στόχων στη γεωργική πολιτική ξεκίνησε στη δεκαετία του 1980. Από τότε μέχρι σήμερα η ΚΓΠ συνεχώς προσαρμόζεται στις ανάγκες προστασίας του περιβάλλοντος. Οι στόχοι της ΚΓΠ περιλαμβάνουν παροχή αρωγής στον γεωργικό κλάδο για την επιτέλεση του πολυλειτουργικού ρόλου του στην κοινωνία: την παραγωγή ασφαλών τροφίμων, τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών και την προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας. Επίσης ήταν σημαντική η θέσπιση νόμων και κανόνων σχετικά με την έγκριση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) στη γεωργία.

Ένα πιο καθαρό περιβάλλον

Η ΕΕ προσπαθεί να βοηθήσει το περιβάλλον:

- προσφέροντας οικονομική βοήθεια για να στηρίξει συγκεκριμένες αλλαγές, όπως π.χ. τη μείωση του αριθμού των ζώων ανά εκτάριο γης, τη μη εκμετάλλευση των συνόρων των αγροτικών καλλιεργειών, τη δημιουργία λιμνών και άλλων στοιχείων ή και τη φύτευση δέντρων και θάμνων, ξεπερνώντας έτσι τα συνηθισμένα όρια των ορθών γεωργικών μεθόδων.
- βοηθώντας στην κάλυψη του κόστους προστασίας του περιβάλλοντος.
- εμμένοντας στο σεβασμό των νόμων για το περιβάλλον (αλλά και για τη δημόσια υγεία, όπως και την υγεία ζώων και φυτών) από όλους τους αγρότες και στην ανάγκη προστασίας της γης τους εάν επιθυμούν να λαμβάνουν άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις.

ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Η ΕΕ στηρίζει γεωργοπεριβαλλοντικά προγράμματα από το 1992. Τα προγράμματα αυτά στηρίζουν αγρότες στην προσπάθειά τους να παρέχουν περιβαλλοντικές υπηρεσίες πέρα από τις καθιερωμένες «ορθές γεωργικές πρακτικές» και τα νομικά πρότυπα. Όσοι αγρότες λάβουν μέρος προαιρετικά σε τέτοια προγράμματα για τουλάχιστον πέντε χρόνια δικαιούνται οικονομική ενίσχυση. Η περίοδος αυτή μπορεί να αυξηθεί ανάλογα με τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει ο αγρότης και το αποτέλεσμα που αυτές θα έχουν για το περιβάλλον. Είναι υποχρεωτικό για τα κράτη μέλη να προσφέρουν τέτοιου είδους προγράμματα στους αγρότες. Αυτό υπογραμμίζει την πολιτική σημασία που προσδίδεται σε αυτά τα προγράμματα.

Γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί (ΓΤΟ) και γεωργία στην ΕΕ

Η κοινοτική νομοθεσία για το θέμα των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) θεσπίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και έχει τροποποιηθεί και επεκταθεί από τότε. Η ΕΕ εισήγαγε νόμους με σκοπό την προστασία των πολιτών και του περιβάλλοντος (ενώ συγχρόνως δημιουργούσε μια ενωμένη αγορά βιοτεχνολογίας). Υπάρχει πλέον μια διαδικασία έγκρισης που ακολουθείται για κάθε περίπτωση, βασισμένη σε μια αξιολόγηση των πιθανών κινδύνων για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον πριν επιτραπεί η ελευθέρωση στο περιβάλλον ή η διάθεση στην αγορά. Η διαδικασία αυτή καλύπτει όλους τους ΓΤΟ ή προϊόντα που περιέχουν ΓΤΟ (όπως ελαιοκράμβη, αραβόσιτος ή μικροοργανισμοί).

6. Διαφύλαξη της εμπιστοσύνης των πολιτών για την ασφάλεια των τροφίμων

Μεταρρυθμίσεις στην ΚΓΠ έχουν πραγματοποιηθεί όχι μόνο λόγω αλλαγών στη γεωργία αλλά και προς ικανοποίηση των αιτημάτων της κοινωνίας στο σύνολό της. Αυτά τα αιτήματα περιλαμβάνουν την αυξημένη ανησυχία σχετικά με την υγιεινή των τροφίμων καθώς και την ασφάλεια και την ευζωία των ζώων. Η ΚΓΠ μαζί με άλλες πολιτικές της ΕΕ έχουν ενισχυθεί σε αυτούς τους τομείς από το 1990 και μετά.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Οι ευρωπαίοι καταναλωτές απαιτούν τρόφιμα ασφαλή και υγιεινά. Μέριμνα της ΕΕ είναι να εξασφαλίσει ότι τα τρόφιμα που καταναλώνουμε είναι του ίδιου υψηλού επιπέδου για όλους τους πολίτες. Η μελέτη για τη βελτίωση της ασφάλειας των τροφίμων είναι συνεχής, αλλά υπήρξε μια σημαντική αναδιοργάνωση μετά τις απειλές για τη δημόσια υγεία που σημειώθηκαν στη δεκαετία του 1990, όπως η ΣΕΒ και η μόλυνση με

διοξίνες. Ο στόχος ήταν να καταστούν οι νόμοι της ΕΕ περί ασφαλείας τροφίμων όσο το δυνατόν πιο περιεκτικοί, αλλά και οι καταναλωτές να έχουν στη διάθεσή τους όσο πιο πολλές πληροφορίες γίνεται σχετικά με πιθανούς κινδύνους και με τα μέτρα που λαμβάνονται για την εξάλειψή τους.

Η ασφάλεια των τροφίμων ξεκινά στο αγρόκτημα. Οι κοινοτικοί κανόνες ισχύουν από το αγρόκτημα μέχρι το πιάτο, ανεξαρτήτως εάν το τρόφιμο παράγεται εντός της ΕΕ ή εισάγεται από αλλού.

Υπάρχουν τέσσερα βασικά στοιχεία στη στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια των τροφίμων:

- κανόνες για την ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών·
- ανεξάρτητες και διαθέσιμες στο κοινό επιστημονικές συμβουλές·
- δράση για την εφαρμογή των κανόνων και τον έλεγχο των διαδικασιών·
- αναγνώριση του δικαιώματος του καταναλωτή να κάνει επιλογές βασισμένες σε ολοκληρωμένες

πληροφορίες σχετικά με την προέλευση και τα συστατικά των τροφίμων.

Ασφάλεια των τροφίμων δεν σημαίνει και ομοιομορφία. Το σύστημα που διασφαλίζει την ασφάλεια των τροφίμων είναι κοινό για όλες τις χώρες της ΕΕ, αλλά επιτρέπει την ποικιλία σε παραγωγικές μεθόδους και εθνικές προτιμήσεις.

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Για να είναι τα τρόφιμα ασφαλή πρέπει και τα ζώα από τα οποία προέρχονται να είναι υγιή. Η ανάγκη να παραμένουν τα ζώα υγιή μέσα από ορθές κτηνιατρικές μεθόδους και η αποφυγή επιδημιών μολυσματικών ζωικών ασθενειών, όπως ο αφθώδης πυρετός, η πανώλη των χοίρων και η γρίπη των πουλερικών, αποτελούν βασικές προτεραιότητες της ΕΕ. Εάν εμφανιστούν εστιές ασθενειών, αυτές ελέγχονται αυστηρά, και λαμβάνονται μέτρα για την αποφυγή εξάπλωσης. Για να αποφευχθεί η είσοδος μολυσμένων ζώων στην τροφική αλυσίδα όλα τα ζώα και τα ζωικά παράγωγα πρέπει να τηρούν αυστηρούς κανόνες υγιεινής πριν εισαχθούν ή πουληθούν εντός της ΕΕ.

Ένας αυξημένος αριθμός ευρωπαϊών καταναλωτών ανησυχεί για την καλή διαβίωση των ζώων από τα οποία προέρχονται το κρέας, τα αυγά και τα γαλακτοκομικά προϊόντα που καταναλώνει. Μια από τις αρχές που διέπει την κοινοτική πολιτική είναι ότι τα ζώα δεν πρέπει

να υπόκεινται σε πόνο και δοκιμασίες που μπορούν να αποφευχθούν. Αυτό διαφαίνεται στους σαφείς κανόνες για τις συνθήκες διαβίωσης και ανάπτυξης των πουλερικών, χοίρων και μοσχαριών και στους επιτρεπτούς τρόπους μεταφοράς και θανάτωσης όλων των ζώων. Αυτοί οι κανόνες ανανεώνονται συνεχώς με βάση τα επιστημονικά δεδομένα και είναι από τους πιο αυστηρούς παγκοσμίως.

Έρευνες έχουν δείξει ότι τα ζώα είναι υγιέστερα και παράγουν ανώτερης ποιότητας τρόφιμα εάν αντιμετωπίζονται καλά και τους επιτρέπεται η φυσική συμπεριφορά. Το άγχος που δημιουργούν οι άσχημες συνθήκες διαβίωσης, μεταφοράς και θανάτωσης μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις όχι μόνο για το ζώο, αλλά και για το κρέας που παράγει.

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΓΠ

Η διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων και των υψηλών επιπέδων διαβίωσης δεν είναι απλώς θέμα κανονισμών. Η ΚΓΠ προσφέρει στους αγρότες κίνητρα για βελτίωση στους τομείς αυτούς. Ο σεβασμός απέναντι σε αυτούς τους κανόνες ωφελεί το σύνολο της κοινωνίας, αλλά η τήρησή τους συμβάλλει στην αύξηση των δαπανών των αγροτών. Για αυτόν το λόγο έχει προβλεφθεί οικονομική στήριξη για τους αγρότες με σκοπό τις βελτιώσεις που απαιτούνται.

7. Στήριξη στις αγροτικές κοινωνίες

Η αγροτική ανάπτυξη της ΕΕ παραμένει ένας πολύ σημαντικός τομέας κοινοτικής πολιτικής, δεδομένου ότι πάνω από τον μισό πληθυσμό των 25 κρατών μελών της κατοικούν σε αγροτικές περιοχές που καλύπτουν πάνω από το 90% της συνολικής έκτασης. Η γεωργία και η δασοκομία είναι οι βασικοί τρόποι εκμετάλλευσης της γης και παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαχείριση των φυσικών πόρων και τόσο στην κοινωνική συνοχή όσο και στην οικονομική επιβίωση των αγροτικών περιοχών.

Πολυάριθμες σφυγμομετρήσεις στην ΕΕ των Δεκαπέντε καθώς και στα νέα κράτη μέλη δείχνουν καθαρά ότι μια βιώσιμη και ζωντανή ύπαιθρος είναι πολύ σημαντική για τους ευρωπαίους πολίτες.

Η ύπαιθρος είναι τόπος κατοικίας, εργασίας, μετακίνησης καθώς και πηγή βασικών πόρων για την καλλιέργεια και την τροφή των ζώων όπως το νερό και η γη. Οι τόποι αυτοί επομένως αντανακλούν τις δραστηριότητες των κατοίκων τους. Ο άνθρωπος ανέκαθεν διαμόρφωνε το τοπίο στο οποίο ζούσε σύμφωνα με τις ανάγκες του, με την κατασκευή δρόμων, γεφυρών, κατοικιών ή χώρων εργασίας. Διαφορετικά τοπία προκύπτουν από διαφορετικές αγροτικές δραστηριότητες, όπως βοσκότοποι, καλλιεργήσιμη γη, περιβόλια, αμπελώνες και ελαιώνες.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ το 2003 περιλάμβανε τη σημαντική ενδυνάμωση της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, ελαττώνοντας τις άμεσες ενισχύσεις προς τις μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις και μεταφέροντας τα κεφάλαια προς την αγροτική ανάπτυξη.

LEADER+

Ένα ακόμα σημαντικό μέτρο είναι η ενίσχυση των συνεργασιών ιδιωτικών και κρατικών φορέων στο πλαίσιο πρωτοβουλίας γνωστής ως Leader+, όπου τοπικά αναπτυξιακά έργα χρηματοδοτούνται από κοινού από την ΕΕ, τις εθνικές κυβερνήσεις και ιδιωτικούς φορείς. Ο βασικός στόχος είναι η δυνατότητα επιλογής και χρηματοδότησης έργων από τις τοπικές κοινωνίες τα οποία ωφελούν το περιβάλλον. Επίσης, η πρωτοβουλία Leader ενθαρρύνει νέους τρόπους βιώσιμης αγροτικής ανάπτυξης οι οποίοι, μέσω ανταλλαγής γνώσεων με άλλους φορείς της ΕΕ, μπορούν να ξεπεράσουν τα όρια του αρχικού έργου και να επιδράσουν θετικά στην αναπτυξιακή πολιτική.

Σήμερα υπάρχουν λιγότεροι αγρότες απ' ό,τι στο παρελθόν και αυτοί έχουν την ανάγκη άλλων επιχειρήσεων για να ετοιμάσουν την παραγωγή τους, να την επεξεργαστούν και να την πουλήσουν. Ο αγροτουρισμός αποτελεί μια πρόσθετη πηγή εισοδήματος. Αυτές οι δραστηριότητες μπορούν να έχουν αποτέλεσμα μόνο εφόσον οι αγρότες σέβονται το περιβάλλον τους και διατηρούν τους χώρους της μονάδας τους ευπρεπείς. Οι κάτοικοι των αγροτικών

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Παρέχεται βοήθεια σε αγρότες και κατοίκους αγροτικών περιοχών για τις εξής δραστηριότητες:

- Εκπαίδευση σε νέες αγροτικές μεθόδους και τεχνικές
- Στήριξη για την εγκατάσταση νέων αγροτών
- Στήριξη της συνταξιοδότησης των μεγάλης ηλικίας γεωργών
- Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών
- Γεωργικές/Δασοκομικές επενδύσεις
- Εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων και μηχανημάτων
- Στήριξη στην προσπάθεια των αγροτών να τηρήσουν τα κοινοτικά πρότυπα σε θέματα περιβαλλοντικά, ευζωίας ζώων και δημόσιας υγείας
- Παροχή βοήθειας για τη δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας τροφίμων στα αγροκτήματα, έτσι ώστε οι αγρότες να έχουν υψηλότερο εισόδημα
- Στήριξη για την εμπορία αγροτικών προϊόντων
- Βελτίωση της ποιότητας και προώθηση προϊόντων υψηλής ποιότητας
- Οργάνωση ομάδων παραγωγών στα νέα κράτη μέλη
- Στήριξη γεωργίας σε ορεινές και άλλες μειονεκτικές περιοχές
- Αποκατάσταση παραγωγικού δυναμικού περιοχών που έχουν υποστεί ζημιές
- Βελτιώσεις στην ευζωία των ζώων
- Ανακαίνιση χωριών και αγροτικών εγκαταστάσεων
- Προώθηση του τουρισμού
- Βελτίωση πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες για τον αγροτικό πληθυσμό
- Γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα για τη βελτίωση του περιβάλλοντος
- Αποζημίωση αγροτών σε περιοχές Natura 2000 (*)
- Αναδάσωση
- Μέτρα για τη βελτίωση της δασικής διαχείρισης

(*) Natura 2000: το δίκτυο περιοχών της ΕΕ οι οποίες καθορίζονται από κάθε κράτος μέλος σύμφωνα με την οδηγία περί πτηνών και την οδηγία περί οικοτόπων.

περιοχών είναι και αυτοί με τη σειρά τους καταναλωτές και επιθυμούν να απολαμβάνουν τα ίδια οφέλη από το αγροτικό περιβάλλον όπως και η υπόλοιπη κοινωνία. Για αυτούς τους λόγους το πεδίο δράσης της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης είναι πιο ευρύ από αυτό που ορίζουν οι «παραδοσιακές» γεωργικές δραστηριότητες, περιλαμβάνοντας μέτρα για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, προγράμματα για τη στήριξη των αγροτικών κοινωνιών και την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας στο σύνολό της.

8. Νέα κράτη μέλη, νέες προκλήσεις

Η διεύρυνση της ΕΕ με δέκα νέα κράτη μέλη (Εσθονία, Κύπρος, Λεττονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία και Τσεχική Δημοκρατία) την 1η Μαΐου 2004 αποτέλεσε ένα ιστορικό γεγονός για την επανένωση της Ευρώπης μετά από χρόνια διαιρέσεων, πολέμων και ιδεολογικών διαφορών. Το σύνολο της Ευρώπης θα ωφεληθεί από τη διασφαλισμένη πολιτική σταθερότητα και ασφάλεια καθώς και από τη διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς από 380 σε 454 εκατ. ανθρώπους. Αυτή η αγορά θα προσφέρει νέες και σημαντικές ευκαιρίες για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής γεωργίας και της κοινής γεωργικής πολιτικής της ΕΕ (ΚΓΠ).

Αριθμητικά, η επίδραση της διεύρυνσης στη γεωργία της ΕΕ είναι δραματική. 4 εκατ. επιπλέον αγρότες έχουν προστεθεί στους υπάρχοντες 7 εκατ. αγρότες της ΕΕ. Τα νέα κράτη μέλη προσθέτουν 38 εκατ. εκτάρια καλλιεργήσιμης γης στα υπάρχοντα 130 εκατ. εκτάρια της παλιάς ΕΕ των Δεκαπέντε, μια αύξηση της τάξης του 30 %, παρόλο που η παραγωγή αναμένεται να αυξηθεί μόνο κατά 10-20 % για τα περισσότερα προϊόντα. Αυτό αποδεικνύει ότι το παραγωγικό δυναμικό των νέων κρατών μελών δεν έχει αξιοποιηθεί στο μέγιστο.

Οι αγρότες στα νέα κράτη μέλη έχουν πρόσβαση στην ενιαία αγορά της ΕΕ και μπορούν να επωφεληθούν από τις σχετικά σταθερές τιμές, τις άμεσες ενισχύσεις (που θα θεσπιστούν σταδιακά μέχρις ότου φτάσουν στα επίπεδα της ΕΕ) και τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης.

Παρ' όλη την πρόοδο που έχει σημειωθεί στον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωση του γεωργικού τομέα στα νέα κράτη μέλη (ιδιαίτερα στις πρώην κομμουνιστικές χώρες) τα τελευταία χρόνια, μια από τις σημαντικές προκλήσεις παραμένει η βελτίωση της ευημερίας των αγροτικών κοινωνιών στο σύνολό τους. Οι διαφορές στο επίπεδο διαβίωσης μεταξύ της ΕΕ των Δεκαπέντε και των νέων κρατών μελών [το 2001 ήταν στο 45 % των Δεκαπέντε ^(?)] είναι πιο έντονες στις αγροτικές περιοχές, λόγω του συνδυασμού

^(?) ΑΕγχΠ κατά κεφαλή προσαρμοσμένο σε μονάδες αγοραστικής δύναμης.

χαμηλότερων εισοδημάτων και υψηλότερων επιπέδων ανεργίας στις περιοχές αυτές σε σύγκριση με τις αστικές περιοχές (αυτές οι αποκλίσεις είναι μεγαλύτερες στα νέα κράτη μέλη παρά στους Δεκαπέντε).

Αυτή είναι η πρόκληση που έχει ήδη αρχίσει να αντιμετωπίζει η ΕΕ, λαμβάνοντας νέα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης σχεδιασμένα για την αντιμετώπιση της συγκεκριμένης κατάστασης των νέων κρατών μελών. Για παράδειγμα, υπάρχουν πολλές εκμεταλλεύσεις «ημι-αυτοσυντήρησης» στις χώρες αυτές, οι οποίες παράγουν για τη δική τους κατανάλωση αλλά και για την αγορά. Για να στηριχθεί η αγροτική οικογένεια οικονομικά κατά την αναδιοργάνωση της γεωργικής εκμετάλλευσης και μέχρις ότου ευημερήσει οικονομικά,

η στήριξη του εισοδήματος είναι δυνατή για διάστημα έως και πέντε χρόνια. Γεωργικές συμβουλευτικές υπηρεσίες μπορούν να επιδοτηθούν έτσι ώστε να διασφαλιστεί η παροχή επαγγελματικής βοήθειας προς τους αγρότες με σκοπό την ανανέωση των εγκαταστάσεών τους, την υιοθέτηση περιβαλλοντικά βιώσιμων μεθόδων και τη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους. Υπάρχει επίσης μια ειδική επενδυτική ενίσχυση με σκοπό οι αγρότες των νέων κρατών μελών να φτάσουν τα πρότυπα της ΕΕ σχετικά με τη δημόσια υγεία και υγιεινή, την ευζωία των ζώων και την εργατική ασφάλεια.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή στην ΕΕ εφαρμόστηκαν

αμέσως στους αγρότες των νέων κρατών μελών. Ένα βασικό παράδειγμα είναι η ασφάλεια των τροφίμων, που αποτελεί θέμα ύψιστης σημασίας για τους καταναλωτές της ΕΕ και στο οποίο κανένας συμβιβασμός δεν θα μπορούσε να γίνει.

9.

ΕΕ — Βασικός παράγοντας στο διεθνές εμπόριο γεωργικών προϊόντων

© PhotoDisc

Η ΕΕ διατηρεί εκτεταμένες επαφές και εμπορικές σχέσεις με τρίτες χώρες και εμπορικούς συνασπισμούς. Η ΕΕ είναι ένας από τους βασικούς παίκτες στο διεθνές γεωργικό εμπόριο ως ο μεγαλύτερος εισαγωγέας και ο δεύτερος μεγαλύτερος εξαγωγέας τροφίμων. Η ΕΕ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στη θέσπιση παγκόσμιων εμπορικών συμφωνιών στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ). Έχει επίσης συνάψει και διαπραγματεύεται διμερείς εμπορικές συμφωνίες με τρίτες χώρες, συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου με τους γείτονές της, ειδικές ρυθμίσεις με αναπτυσσόμενες χώρες για την παροχή προτιμησης πρόσβασης στην αγορά της ΕΕ και πιο εκτεταμένες σχέσεις με περιφερειακές ομάδες όπως αυτή των χωρών της Νότιας Αμερικής, την ομάδα Mercosur⁽³⁾. Η ΕΕ είναι ο μόνος σημαντικός εμπορικός οργανισμός, ανάμεσα στις πιο αναπτυγμένες χώρες, που όχι μόνο παρέχει προτιμησης πρόσβαση στις αγορές του για εισαγωγές από αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά και εισάγει σημαντικές ποσότητες από αυτές.

⁽³⁾ Η Mercosur δημιουργήθηκε τον Μάρτιο 1991 από την Αργεντινή, Βραζιλία, Παραγουάη και Ουρουγουάη.

© PhotoDisc

Η συμβολή της ΕΕ στο διεθνές γεωργικό εμπόριο

Η ΕΕ είναι σημαντικός καθαρός εισαγωγέας γεωργικών προϊόντων, ενώ είναι καθαρός εξαγωγέας μεταποιημένων τροφίμων.

Η ΕΕ έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες με σκοπό να αναπροσανατολίσει τη γεωργική της πολιτική προς μέσα διαφάνειας και αποφυγής εμπορικών στρεβλώσεων — κυρίως με την αποσύνδεση κατά δύο τρίτα των ενισχύσεων στους αγρότες από τα επίπεδα παραγωγής.

Η ΕΕ είναι επίσης μακράν η μεγαλύτερη αγορά για τις εξαγωγές γεωργικών προϊόντων από αναπτυσσόμενες χώρες και έχει ανοίξει το δρόμο, σε σύγκριση με τις αναπτυγμένες χώρες, στην παροχή πρόσβασης σε προϊόντα από τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες χωρίς δασμούς και ποσοτώσεις.

ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΓΙΑ ΠΟΛΥΜΕΡΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ

Η ΕΕ είναι σαφής ότι το αυξανόμενο εμπόριο ανάμεσα σε όλες τις χώρες, αναπτυγμένες ή όχι, πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με πολυμερείς εμπορικούς κανόνες προς όφελος όλων των χωρών, ιδιαίτερα των αναπτυσσόμενων. Για αυτόν το λόγο η ΕΕ υποστηρίζει δυναμικά τον ΠΟΕ και έχει ήδη παίξει ενεργό ρόλο στις διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ για τη γεωργία. Η ΕΕ έχει δεσμευτεί απέναντι στο αναπτυξιακό πρόγραμμα της Ντόχα ⁽⁴⁾ (διαπραγματεύσεις που στοχεύουν στην περαιτέρω εμπορική απελευθέρωση συγχρόνως με τη στήριξη της ανάπτυξης). Όσον αφορά τη γεωργία, η συμφωνία του Αυγούστου 2004 άνοιξε το δρόμο για νέες διαπραγματεύσεις που θα μπορούσαν να καταλήξουν σε μεγαλύτερη απελευθέρωση του γεωργικού εμπορίου από ό,

τι οι προηγούμενες (Γύρος της Ουρουγουάης). Η συμφωνία συνδυάζεται με τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ. Αναμένεται να μειώσει τις επιδοτήσεις που δημιουργούν εμπορικές διαστρεβλώσεις, να εξαλείψει τις πρακτικές ανταγωνισμού κατά τις εξαγωγές που στρεβλώνουν το εμπόριο και να συνεισφέρει στο άνοιγμα των γεωργικών αγορών, ενώ θα επιτρέπει ειδική μεταχείριση για ευαίσθητα προϊόντα. Όλες οι αναπτυσσόμενες χώρες θα χαίρουν ειδικής μεταχείρισης, η οποία θα τους επιτρέπει σταδιακή εμπορική απελευθέρωση σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

⁽⁴⁾ Εγκαινιάστηκε τον Νοέμβριο 2001 στην Ντόχα του Κατάρ.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΞΑΓΩΓΕΑΣ — ΚΑΙ Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΑΣ

Η ευρωπαϊκή γεωργία είναι ένας σημαντικός παίκτης στις διεθνείς γεωργικές αγορές. Η ικανότητα της γεωργίας της ΕΕ να παράγει μεγάλες ποσότητες γεωργικών προϊόντων καθώς και η ποικιλία και η ποιότητα των προϊόντων αυτών σημαίνουν ότι η ΕΕ έχει γίνει σημαντικός εξαγωγέας τροφίμων (ο δεύτερος μεγαλύτερος εξαγωγέας παγκοσμίως με γεωργικές εξαγωγές της τάξης των 61,088 δισ. EUR το 2002).

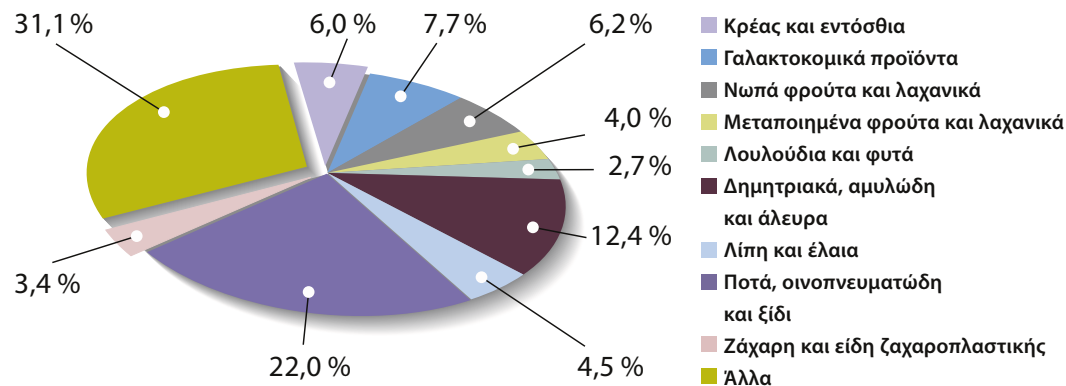
Αλλά δεν είναι μονόδρομος η διαδικασία. Η ΕΕ είναι συγχρόνως και ο μεγαλύτερος εισαγωγέας γεωργικών προϊόντων στον κόσμο. Το 2002, οι εισαγωγές γεωργικών προϊόντων της ΕΕ έφτασαν τα 61,274 δισ. EUR.

Η καθαρή εξαγωγική θέση της ΕΕ σε κάθε κλάδο έχει μειωθεί σταθερά από το 1990.

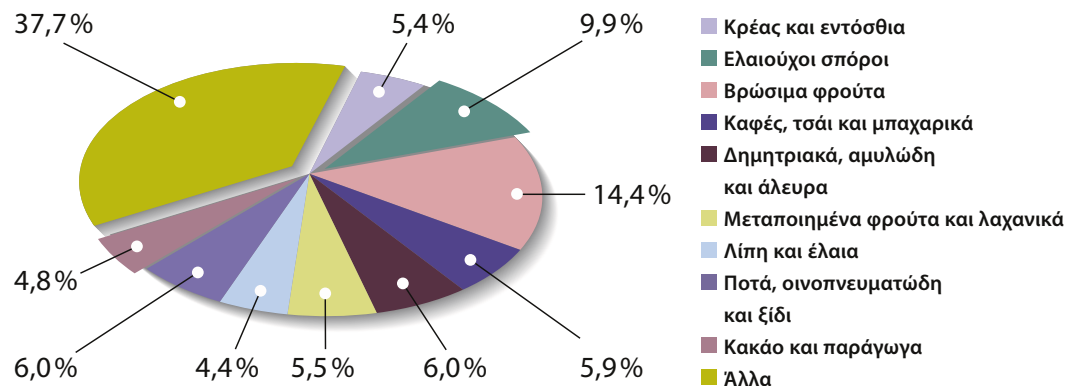

ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

Βασικές γεωργικές εξαγωγές της ΕΕ (% μερίδιο σε αξία)

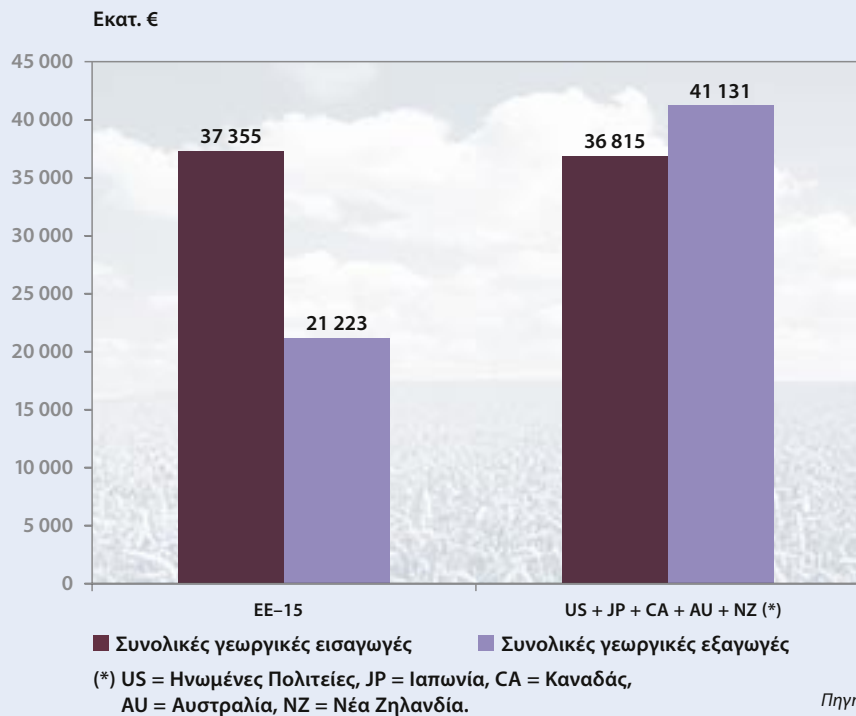

Βασικές γεωργικές εισαγωγές της ΕΕ (% μερίδιο σε αξία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ (ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 2000-2002)

Πηγή: Eurostat- UN Comtrade.

ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

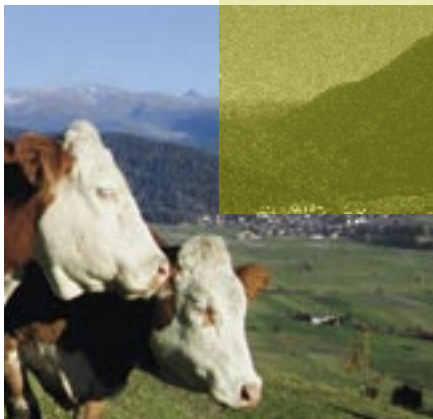
Το επίπεδο εισαγωγών γεωργικών προϊόντων της ΕΕ από τις αναπτυσσόμενες και τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες είναι ήδη θεαματικό και υψηλότερο από αυτό των ΗΠΑ, Ιαπωνίας, Καναδά, Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας στο σύνολό τους.

Η ΕΕ δείχνει καθαρά ότι δεν είναι «φρούριο». Είναι ένας παγκόσμιος ηγέτης στην πορεία προς την εμπορική απελευθέρωση μέσω διμερών και πολυμερών σχέσεων.

©PhotoDisc

10. Πόσο κοστίζει η ΚΓΠ

Η ΚΓΠ υπάρχει επί 40 χρόνια ως μια από τις πιο σημαντικές πανευρωπαϊκές πολιτικές. Είναι επόμενο λοιπόν ο προϋπολογισμός της ΚΓΠ να αντιπροσωπεύει ένα μεγάλο μέρος του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ. Η κατάσταση αυτή έχει αλλάξει καθώς οι δαπάνες της ΚΓΠ έχουν περιορισθεί και καθώς αναπτύχθηκαν άλλες πολιτικές της ΕΕ. Αλλά παραμένουν διάφοροι μύθοι σχετικά με το κόστος της ΚΓΠ που πρέπει να απαντηθούν.

Η ΚΓΠ ΕΧΕΙ ΦΑΙΝΟΜΕΝΙΚΑ ΥΨΗΛΟ ΚΟΣΤΟΣ

Στα πρώτα χρόνια της ΕΕ η ΚΓΠ αντιπροσώπευε σημαντικό ποσοστό των δαπανών του προϋπολογισμού, σε κάποιες περιπτώσεις πάνω από τα δύο τρίτα. Αυστηρότερη δημοσιονομική πειθαρχία, ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της ΕΕ σε άλλους χώρους καθώς και μια σειρά μεταρρυθμίσεων της ΚΓΠ είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσοστού αυτού. Η ΚΓΠ κοστίζει περίπου 50 δισ. EUR ετησίως. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 50 % του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ. Λιγότερο από 1% του ΑΕγχΠ καταβάλλεται στο 5,5 % του πληθυσμού που ασχολείται με τη γεωργία (στην ΕΕ των Δεκαπέντε,

πριν από τη διεύρυνση του 2004). Όχι μόνο είναι το μερίδιο της ΚΓΠ στο ΑΕγχΠ της ΕΕ χαμηλό και μειώνεται (από 0,54 % του ΑΕγχΠ στις αρχές του 1990 σε 0,43 % το 2004, προς 0,33 % μέχρι το 2013), αλλά αυτό το ποσοστό ελαττώνεται πολύ πιο γρήγορα σε σύγκριση με τις δημόσιες δαπάνες της ΕΕ (τρεις φορές ταχύτερα κατά τη δεκαετία 1993-2003).

ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΛΟΓΙΚΟ

Και οι δαπάνες της ΚΓΠ πρέπει να εξετάζονται υπό το κατάλληλο φως. Για παράδειγμα, το σύνολο των δαπανών είναι λιγότερο από τις μισές δαπάνες πρόνοιας στη Γερμανία. Κατά μέσο όρο κάθε πολίτης συνεισφέρει 2 EUR εβδομαδιαίως για να χρηματοδοτήσει την ΚΓΠ, περίπου την τιμή ενός κιλού μήλα ή δύο καρβελιών ψωμί. Αυτό σίγουρα δεν είναι υψηλό τίμημα για την εξασφάλιση ποιοτικών τροφίμων και για την προστασία της υπαίθρου. Και οι αποδέκτες των πόρων έχουν αλλάξει. Λιγότερα για επιδοτήσεις εξαγωγών, λιγότερα για τη στήριξη της αγοράς (αποθέματα παρέμβασης), περισσότερες άμεσες ενισχύσεις σε παραγωγούς, στην αγροτική ανάπτυξη και την υπαίθρο.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η ΚΓΠ εφαρμόζεται μέσα σε ένα αυστηρό πλαίσιο παραμέτρων. Όρια δαπανών έχουν τεθεί για τον έλεγχο των εξόδων κάθε χρόνο επί σειρά ετών. Τα ανώτατα όρια για την ΕΕ των Δεκαπέντε έχουν προσαρμοστεί έτσι ώστε να αντανakλούν το κόστος της διεύρυνσης για την περίοδο μέχρι το 2006. Όμως, τα όρια που

προβλέπονται για τις άμεσες ενισχύσεις της ΚΓΠ και τα μέτρα για την αγορά για την περίοδο 2007-2013 δεν επιτρέπουν αυξήσεις σε πραγματικούς όρους και ουσιαστικά θα μειώνονται ετησίως καθώς οι άμεσες ενισχύσεις προς τα δέκα νέα κράτη μέλη αυξάνονται σταδιακά κατά την περίοδο αυτή μέχρις ότου φτάσουν στα επίπεδα των Δεκαπέντε. Επίσης, η ΚΓΠ έχει

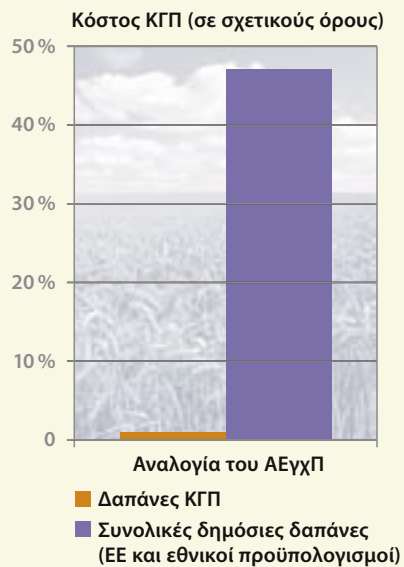
μεταρρυθμιστεί (τρεις φορές σε δέκα χρόνια), εν μέρει με στόχο τον καλύτερο έλεγχο του προϋπολογισμού. Οι δαπάνες της ΚΓΠ έχουν παγώσει (σε πραγματικούς όρους) μέχρι το 2013 και θα ελέγχονται αυστηρά. Ένας νέος μηχανισμός ελέγχου της δημοσιονομικής πειθαρχίας θα χρησιμοποιηθεί με σκοπό την τήρηση των ανώτατων ορίων.

ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΚΓΠ ΣΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

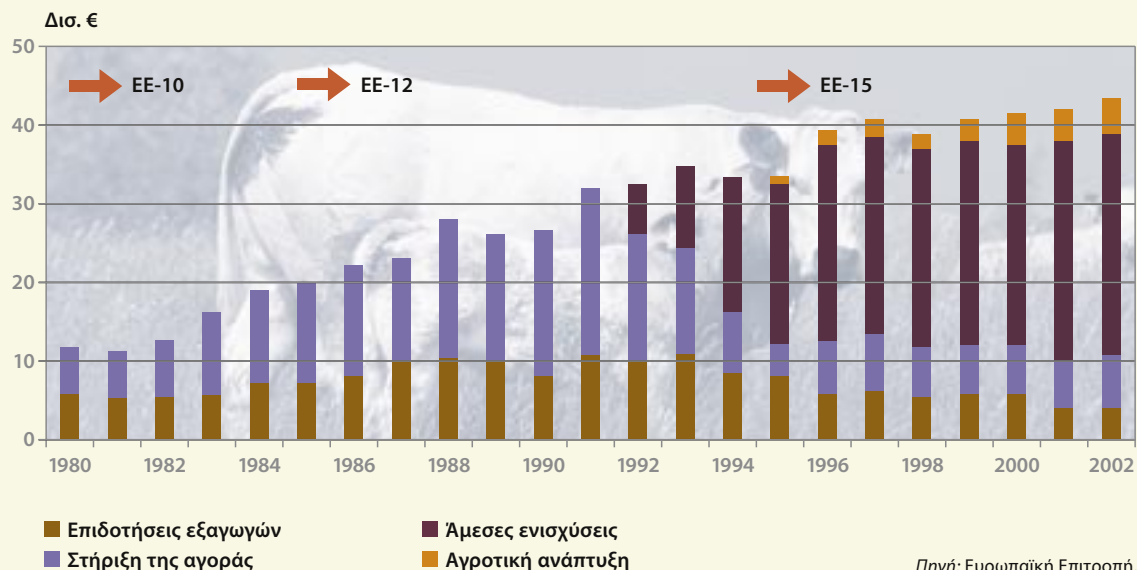
Οι δαπάνες της ΚΓΠ εμφανίζουν σαφή τάση:

- ελάττωση στην αναλογία επί του ΑΕγχΠ της ΕΕ (από 0,54% σε 0,43% σε 0,33%),
- ελάττωση στην αναλογία επί του προϋπολογισμού της ΕΕ,
- ελάττωση στην αναλογία συνολικών δημοσίων δαπανών της ΕΕ,
- μια σημαντική αλλαγή στον τρόπο στήριξης.

Κόστος της ΚΓΠ σε προοπτική

Η εξέλιξη των δαπανών της ΕΕ

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

11. Οι ανησυχίες του κόσμου

© Comstock

Πολλοί δεν κατανοούν γιατί οι αγρότες πληρώνονται για να καλλιεργούν. Αρχικά ο στόχος ήταν να διασφαλιστεί επάρκεια τροφίμων όλες τις χρονικές περιόδους και σε σταθερές τιμές καθώς και η σταθερότητα των εισοδημάτων των αγροτών ανεξαρτήτως των κλιματολογικών αλλαγών. Η ΚΓΠ εξελίχθηκε και τώρα περισσότερο από ποτέ λαμβάνει υπόψη τις ανησυχίες όλης της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Συγχρόνως η ΕΕ έχει αυξήσει τις προσπάθειες να συμπεριλάβει τους πολίτες στη διαμόρφωση της πολιτικής της και να τους κρατάει σε επαφή με τους στόχους της ΚΓΠ.

© Comstock

Οι πολίτες της σημερινής πλούσιας Ευρώπης δεν είναι ανάγκη να ανησυχούν για επαρκή και ασφαλή τρόφιμα. Το θεωρούν δεδομένο ότι η παροχή τροφίμων θα είναι επαρκής. Οι ανησυχίες τους τώρα είναι επικεντρωμένες στον τρόπο παραγωγής και στις ανάγκες της αγοράς, του περιβάλλοντος, της ασφάλειας και ποιότητας τροφίμων και της ευζωίας των ζώων.

Και οι πολίτες λαμβάνουν τώρα πιο ενεργά μέρος στη λήψη αποφάσεων με τους εξής τρόπους:

- επίσημες και ανεπίσημες ανταλλαγές απόψεων μέσω συνεδρίων, κοινωνικών διαλόγων και συμβουλευτικών ομάτων·
- διαβουλεύσεις με εικονοδιάσκεψη και στο Διαδίκτυο·

• εκστρατείες πληροφόρησης και έρευνες·

• λήψη αποφάσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο σχετικά με το σχεδιασμό και την εφαρμογή της γεωργικής πολιτικής (ιδιαίτερα σε θέματα αγροτικής ανάπτυξης). Συγχρόνως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα έχει νέες αρμοδιότητες στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΚΓΠ, ορίζοντας έτσι άλλη μια σφαίρα επιρροής.

Οι πολίτες πρέπει να γνωρίζουν ότι η ΚΓΠ δεν ελέγχεται από τις «Βρυξέλλες». Καταρτίζεται έπειτα από διαπραγματεύσεις και των 25 κρατών μελών. Και εφαρμόζεται από όλα τα κράτη μέλη. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι να διασφαλίζει ότι εφαρμόζεται δίκαια και σωστά.

Οι ραγδαίες μειώσεις στο πραγματικό κόστος της ΚΓΠ δείχνουν καθαρά την ικανότητα της ΚΓΠ να ανταποκρίνεται στις επιθυμίες των πολιτών. Η ΚΓΠ προσαρμόζεται στις ανάγκες του κάθε κράτους μέλους, απαντώντας στις επιθυμίες της κοινωνίας με συγκεκριμένο τρόπο.

© Comstock

© Comstock

12.

ΚΓΠ — Προάγοντας τη βιώσιμη γεωργία σε διεθνές επίπεδο

Ο ρόλος της ΕΕ στη γεωργία ήταν πάντα να βοηθάει στη:

- διασφάλιση σταθερής παροχής φθηνών και ασφαλών τροφίμων για τον πληθυσμό της.
- εξασφάλιση ενός λογικού βιοτικού επιπέδου για τους αγρότες της ΕΕ, καθώς θα δίδεται η ευκαιρία στον γεωργικό τομέα να εκσυγχρονιστεί και να αναπτυχθεί.
- συνέχιση των γεωργικών δραστηριοτήτων σε όλες τις περιοχές της ΕΕ.

Καθώς η ΚΓΠ εξελίχθηκε και εκσυγχρονίστηκε σύμφωνα με τις ανάγκες των πολιτών της ΕΕ, οι παρακάτω παράγοντες έχουν αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία:

- η προστασία της ευημερίας των αγροτικών κοινωνιών.
- η βελτίωση της ποιότητας των τροφίμων της Ευρώπης.
- η ασφάλεια των τροφίμων.
- η προστασία και διασφάλιση του περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές.
- η παροχή καλύτερων συνθηκών υγείας και ευζωίας των ζώων.
- όλα τα παραπάνω με το χαμηλότερο κόστος για τον προϋπολογισμό της ΕΕ (που χρηματοδοτείται κυρίως από τους φορολογούμενους πολίτες).

Πώς μπορώ να μάθω περισσότερα για την ΚΓΠ;

Ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη

http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_el.htm

Ταχυδρομική διεύθυνση:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης

Εσωτερική και εξωτερική επικοινωνία

200, Rue de la Loi

B-1049 Βρυξέλλες

Email:

agri-library@cec.eu.int

Η ΕΕ υιοθετεί ένα συγκεκριμένο μοντέλο γεωργίας που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της κοινωνίας των πολιτών, όσον αφορά την παραγωγή των τροφίμων, την ασφάλεια των τροφίμων, περιβαλλοντικά πρότυπα, προστασία του αγροτικού τοπίου, σχέσεις με τις αναπτυσσόμενες χώρες (γεωργικό εμπόριο) και ουσιαστικό αντάλλαγμα για τους καταβαλλόμενους φόρους. Η ΚΓΠ είναι το όχημα που μπορεί να τα υλοποιήσει όλα αυτά. Ο δρόμος υπήρξε μακρύς, από τη στήριξη της υπερπαραγωγής μέχρι ένα σύστημα προσανατολισμένο στην αγορά και στις ανάγκες του περιβάλλοντος. Αυτή η «πράσινη επανάσταση» θα συνεχιστεί.

Η ΚΓΠ του σήμερα είναι μια πολιτική επιλογή της κοινωνίας μας. Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς την εικόνα της υπαίθρου της ΕΕ χωρίς την ΚΓΠ. Χρειάζεται η στήριξη των καταναλωτών, φορολογούμενων και της κοινωνίας, για να απομακρυνθεί ο κίνδυνος εγκατάλειψης της γης, υποβάθμισης του αγροτικού περιβάλλοντος, απώλειας θέσεων εργασίας καθώς και αποδυνάμωσης του κοινωνικού ιστού πολλών αγροτικών περιοχών. Συγχρόνως, η ΚΓΠ και άλλες πολιτικές της ΕΕ έχουν οδηγήσει στη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς γεωργικών προϊόντων στην ΕΕ και έχουν βοηθήσει ώστε να γίνει η ΕΕ ο πιο σημαντικός παγκόσμιος παράγοντας σε θέματα γεωργίας και τροφίμων.

